

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DISPOZITIV**

16 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

**Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion**

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Gherman Eduard în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, în cauza penală privind-o pe

IONESCU Cristina XXXXX, născută la
XXXXX, originară și domiciliată XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.05.2018 – 06.07.2018;

Instanța de apel: 02.11.2018 – 11.12.2018;
18.12.2019 – 23.07.2020;

Instanța de recurs: 15.03.2019 – 05.11.2019;
05.11.2020 – 16.12.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iulie 2018, în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Ionescu Cristina a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin. (2) Cod penal și i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 413 u.c. ceea ce constituie suma de 20.650 lei în contul statului.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea sumei de 22.387 lei din contul condamnatei Ionescu Cristina în beneficiul bugetului de stat, a fost respinsă ca nefondată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Ionescu Cristina în mod intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, urmărind scopul introducerii frauduloase pe teritoriul vamal, prin trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a substanțelor stupefiante, în una din zilele lunii iunie 2017, aflându-se în XXXXX, sub pretextul achiziționării unor produse nutriționale, folosindu-se de datele și cardul bancar al soțului său Ionescu Constantin, fără ca acesta să cunoască despre intențiile reale ale acesteia, a făcut o comandă prealabilă a unor

produse de pe site-ul www.standperu.com. Ulterior, la 07.08.2017, în cadrul efectuării controlului vamal Postul Vamal Intern 4 „Poșta” al Biroului Vamal „CENTRU”, a coletului nr. XXXXX, parvenit din Peru în adresa lui Constantin Ionescu, XXXXX, a fost depistat și ridicat un pachet transparent, în care se conținea o substanță sub formă de praf de culoare verzuie, fiind declarată ca „Micropulverizata Delisse”, cu masa totală de 5 kg, și în valoare de 114,6 dolari SUA. În continuare, la 29.09.2017, Ionescu Cristina fiind împreună cu Ionescu Constantin, aproximativ la ora 15:30 min, s-au prezentat la Oficiul Poștal 2000, din XXXXX, unde au prezentat avizul de recepție F22 nr. 614, în vederea primirii coletului comandat anterior de pe site-ul www.standperu.com. Totodată, Ionescu Constantin din spusele lui Ionescu Cristina a completat formularul CN 23, prin care s-a declarat neautentic organului vamal că în coletul pe care urma să-l primească se conțineau „frunze uscate de cacao” în loc de „frunze uscate de coca” în cantitate de 5 kg, primind sub controlul organului de urmărire penală coletul cu nr. XXXXX. Potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-4519 din 08.09.2017 și raportului de expertiză nr. 34/12/1 - R-334 din 02.02.2018, s-a stabilit că „masa vegetală uscată și mărunțită de culoare verde din coletul poștal nr. XXXXX, parvenit din Peru, în adresa lui Ionescu Constantin, în cadrul postului vamal intern „Poșta 4” al Biroului Vamal Centru, conținea - cocaină (C17H21N04), ce se atribuie la substanțele stupefiante „mărfuri interzise în circuitul civil.

3. Sentința a fost atacată cu apel și apel suplimentar de către procuror.

3.1. În apelul depus procurorul, a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă încasarea de la Ionescu Cristina a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 22.387 lei și menținerea sentinței în partea ce ține de aplicarea pedepsei în privința lui Ionescu Cristina.

În susținerea apelului, procurorul a invocat că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia de vinovăție a inculpatei și a aplicat o amendă în limitele prevăzute de norma penală, însă acuzarea de stat a considerat, că instanța incorect a ajuns la concluzia de a nu încasa cheltuielile judiciare în prezenta cauză penală, deoarece doar prin intermediul concluziilor experților poate fi determinată natura unei substanțe și stabilit faptul, dacă aceasta se atribuie la una dintre categoriile celor interzise. Astfel, în cadrul instrumentării cauzei penale în care este vizată Ionescu C. a fost dispusă înfăptuirea unei serii de expertize și constatări tehnico – științifice, concluziile cărora au fost consemnate în rapoarte, cheltuielile pentru efectuarea cărora sunt indicate direct în aceste acte, după cum urmează: raport de constatare tehnico-științifică nr. 34/12/1-R-4519 din 08.09.2017 - 6300 lei, raport de expertiză nr. 34/12/1-R-334 din 02.02.2018 - 1680 lei, raport de expertiză nr. 402 din 09.01.2018 - 1862 lei, raport de expertiză nr. 403 din 11.12.2017 - 1078 lei, raport de expertiză nr. 201836S0010 din 05.04.2018 – 11.467, 42 lei.

Datorită concluziilor formulate în rapoartele menționate a fost posibilă stabilirea naturii substanței depistate de inspectorii de control vamal și clarificarea tuturor circumstanțelor cauzei penale, iar cheltuielile în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale urmează a fi încasate de la condamnată, deoarece aceasta este solvabilă și plata cheltuielilor nu va influența substanțial asupra situației materiale a terților, dat fiind faptul că inculpata nu are la întreținere careva persoane.

3.2. În apelul suplimentar declarat de procuror, s-a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri conform căreia a o condamna pe Ionescu Cristina pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 248 alin. (2) Cod penal la amendă în mărime de 500 u.c.. și a dispune încasarea de la inculpată a cheltuielilor de judecată în cuantum de 22.387 lei, invocând următoarele argumente.

Stabilind pedeapsa inculpatei, prima instanță a admis derogări de la norma penală și, în special, a diminuat pedeapsa numită contrar prevederilor art. 64 al. (3) Cod penal. Astfel, dispoziția art. 248 alin. (2) Cod penal, prevede amenda în calitate de pedeapsă penală în limitele de la 550 la 950 u.c.. Prin urmare, limita minimă prevăzută de dispoziția normei este de 550 u.c., iar fiind redusă cu 1/4 în temeiul art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală ar fi constituit 413 u.c.. Cu toate acestea, norma legală cuprinsă în dispoziția art. 64 alin. (3) Cod penal, prevede că limita minimă a amenzii în calitate de pedeapsă penală constituie 500 u.c., astfel că, în speță, deși inculpata în condițiile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de o reducere a limitelor de pedeapsă, limita minimă de pedeapsă poate fi mai mică decât limita generală de: - 3 luni închisoare potrivit art. 70 alin. (2) Cod penal, - 500 u.c. de amendă (art. 64 alin. (3) Cod penal) și - 60 ore de muncă neremunerată (art. 67 alin. (2) Cod penal).

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2018, au fost admise apelurile procurorilor, s-a casat parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Ionescu Cristina a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin. (2) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, și i s-a stabilit pedeapsa cu amendă în mărime de 500 u.c., ceea ce constituie 25.000 lei.

În rest a fost menținută sentința.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, conform prevederilor articolului 64 alin. (3) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă urmează a fi fixată în limitele minime generale de 500 u.c. și cele maxime de 3000 u.c..

Altfel spus, prin prisma prevederilor articolului 64 alin. (3) Cod penal, pedeapsa minimă sub formă de amendă constituie 500 u.c., adică, chiar și în condițiile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, nu mai poate fi redusă sub limita respectivă.

Prin urmare, prima instanță, aplicând pedeapsa cu amendă inculpatei în mărime de 413 u.c., nu a ținut cont de prevederile art. 64 alin. (3) Cod de procedură penală,

motiv pentru care, în partea pedepsei, sentința atacată a fost lovită de nulitate absolută, impunându-se casarea părții respective și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

La stabilirea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală.

Totodată, instanța de apel a respins ca nefondată cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, procurorul a declarat recurs prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, procurorul a indicat următoarele argumente: soluția instanței de apel de a menține sentința referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare.

7. Inculpata prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilității recursului pe motiv, că este neîntemeiat.

8. Prin decizia Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 noiembrie 2019, s-a admis recursul ordinar declarat de procuror, s-a casat parțial decizia în latura civilă în partea respingerii solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare în cauza penală privind-o pe Ionescu Cristina, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

9. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, instanța de recurs a reținut că, instanța de apel a casat sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatei și a pronunțat o nouă hotărâre, iar în rest a menținut sentința prin care s-a respins ca neîntemeiată cerința procurorului, privind încasarea de la inculpată a cheltuielilor de judecată în sumă de 22.387 lei.

Instanța de recurs în acest sens a menționat că procurorul în apelul depus a indicat clar asupra considerentelor sale referitoare la posibilitatea încasării din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, așa cum prevede art. 229 Cod de procedură penală, menționând în acest sens, că inculpata este solvabilă și plata cheltuielilor nu va influența substanțial asupra situației materiale a terților, dat fiind faptul că inculpata nu are la întreținere careva persoane, însă instanța de apel, catalogând doar argumentele procurorului drept ”sterile”, a omis să-și motiveze soluția.

În această ordine de idei, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă un temei de casare.

Prin urmare, la data de 11 iulie 2018 acuzatorul de stat a declarat apel împotriva

sentinței, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea prin care s-a respins solicitarea privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală de 22387 lei (f. d. 254 – 257, vol. II), iar în invocarea motivelor cererii de apel, procurorul a respectat întrutotul prevederile art. 405 Cod de procedură penală, precizând erorile de fapt și de drept, sub o motivare clară, ce au stat la baza declarării apelului.

Reieșind din cele sus menționate, s-a conchis că erorile de drept constatate supra s-au încadrat în cele prescrise de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel, nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, și, ținând cont de faptul, că erorile comise de către instanța de apel, nu puteau fi reparate de instanța de recurs, decizia atacată a fost casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urma să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlătore erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

10. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, apelul procurorului a fost admis, cu casarea parțială a sentinței în partea cheltuielilor de judecată și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a dispus încasarea de la Ionescu Cristina în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 11.467,42 lei, în rest s-a respins ca neîntemeiat.

11. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce a condiționat concluzia că, instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută de către instanța de apel în procedura precedentă și menținută prin decizia Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05.11.2019.

Argumentele din apelul acuzatorului referitor la încasarea cheltuielilor judiciare, instanța de apel le-a admis parțial, or, potrivit materialelor cauzei cheltuielile judiciare în sumă de 11.467,42 de lei, sunt cheltuieli suportate pentru raport de expertiză nr. 201836S0010 din 05.04.2018 (f.d. 144-149, vol. II).

În aceeași ordine de idei, instanța de apel nu a reținut afirmațiile instanței precum că, cheltuielile judiciare solicitate la caz de către acuzatorul de stat, urmau a fi încasate din contul statului, or, potrivit prevederilor Legii nr. 316 din 22.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 09.02.2018, au fost operate modificări la art. 143 Cod procedură penală, potrivit cărora aliniatul (2) al articolului 143 Cod procedură penală a fost abrogat.

Instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul procurorului și apelul

suplimentar, de a casa parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iulie 2018 și a pronunța o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea cheltuielilor de judecată și anume doar în partea sumei de 11.467,42 de lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză nr. 201836S0010 din 05.04.2018, în rest, cerințele procurorului cu privire la încasarea celorlalte cheltuieli judiciare s-au respins, ca neîntemeiate, deoarece au fost efectuate până la modificările operate la art. 143 Cod procedură penală, în vigoare din 09.02.2018.

12. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Gherman Eduard în numele inculpatei, a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 7 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei, respingerea parțială a apelurilor declarate de procurori, în latura civilă, în partea cheltuielilor de judecată și menținerea fără modificări în această parte a sentinței.

În motivare recurentul a indicat că, rapoartele de expertiză au fost efectuate pentru constatarea stării psihice și fizice a persoanelor bănuite/ învinuite Ionescu Cristina și Ionescu Constantin și stabilirea dacă aceasta pot fi trase la răspunderea penală și supuse pedepsei penale. Raportul de expertiză nr. 402 din 09.01.2018 se referă la persoana lui Ionescu Constantin - cetățean străin, care a fost scos de sub urmărirea penală, iar procurorul cere ca și cheltuielile pentru efectuarea acestei expertize să fie încasate tot din contul inculpatei. Concluzia instanței de apel este eronată în partea admiterii parțiale a cererii de apel a procurorului și dispunerea încasării parțiale a cheltuielilor juridice, deoarece dispunerea acestei expertize s-a făcut din oficiu de către organul de urmărire penală, având această obligație în baza legii și care nu a dispus de voința persoanei bănuite/învinuite.

13. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

14. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei se constată că avocatul Gherman Eduard, la 23.10.2020, a depus recursul ordinar, fiind recepționată cu numărul de intrare 01-2447 din 23.10.20.

Una din cerințele obligatorii, la depunerea recursului, se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul

de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”

Reieșind din actele cauzei se constată că decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată la 23.07.2020 în prezența inculpatei și a apărătorului acesteia (vol.-III, f.d. 98), iar pronunțarea deciziei motivate a fost pe data de 24.08.2020.

Potrivit art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, *partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene*. Din conținutul acestei norme, se desprinde faptul că, dacă partea, cunoscând despre data următoarei ședințe, nu se prezintă la aceasta, consecințele neprezentării îi sunt imputabile, iar despre rezultatele ședinței partea urmează să se documenta individual. Or, cele consemnate supra sunt subsecvente și speței date, adică faptul că inculpatul nu s-a prezentat la ședința de judecată la care a fost pronunțat dispozitivul și decizia integrală a instanței de apel, nu îl absolvă de a declara în termen recursul ordinar.

În același context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, mai mult că hotărârile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursul ordinar declarat de avocatul inculpatei, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

15. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Gherman Eduard în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iulie 2020, în cauza penală privind-o pe *Ionescu Cristina XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 ianuarie 2021.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion